

Absència

El *Diccionari de la literatura catalana* desconeix l'existència de Manuel Amat Rosés (Vilanova i la Geltrú, 1909-Barcelona, 1985), escriptor i periodista. Va ser redactor del *Xut!* i col·laborador de *Mirador*, *Catalans!*, *El be negre*, el diari *L'Instant*, *El Once*, *Vida Deportiva*, *Destino* i *La Vanguardia*. Amb el patrocini de *Destino*, organitzà excursions de caràcter cultural per Catalunya i a diversos països estrangers. A Vilanova, col·laborarà en *La Defensa* i formà part de l'equip, primer com a secretari i després com a director, de la revista *Prisma*, d'art i literatura. El 1933, i juntament amb Francesc Serra, publica el llibre *Sota el cel de Vilanova*. És autor dels llibres infantils *De quan escrivien les bèsties: lletres per a infants* (1937) i *Guerra en la selva* (1943). El 1944 es va donar a conèixer com a pintor.

Infart exagerat

Cada nou soroll de les màquines que enderroquen les cases del davant fa sobresaltar la Marguerite i, diu l'edició *Quaderns Crema*-Lluís Maria Todó d'*El gat*, vint vegades al dia es posa la mà sobre el pit "com si tingués un atac de cor". Sí que és exagerada! La Marguerite de Simenon no ho és pas tant: es posa la mà sobre el pit "com una cardíaca" ("comme une cardiaque").

Pregunta canviada

L'Àlicia d'*A través del mirall* diu que tots els poemes que li han recitat d'alguna manera parlen de peixos i pregunta a la Reina Vermella: Sabeu per què aquí la gent hi té tanta tirada? ("Do you know why they're so fond of fishes, all about here?"). Segons labutxacà-Salvador Oliva, pregunta: "Sabeu per què els poemes parlen tant de peixos?".

Guió o guionet?

El DIEC2 evita resoldre si hem d'utilitzar el *guió* o el *guionet* quan cal obrir i tancar una explicació en un context o bé unir un verb amb un pronom.

Les angoixes personals i editorials protagonitzen l'antologia catalana de les cartes de James Joyce

Les angoixes personals, bàsicament de caràcter econòmic, i les angoixes editorials, fos a causa de les dificultats a trobar editor o bé de la prohibició inicial dels seus llibres, per qüestions morals, protagonitzen l'antologia de cartes de l'escriptor James Joyce (Dublin, 1882-Zuric, 1941), preparada per Dídac Pujol i publicada per l'editorial Obrador Edèndum, en col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili. El volum *Cartes. Antologia*, de James Joyce, en edició i traducció de Dídac Pujol, ha quedat incorporat, amb el número 4, a la col·lecció "Enraonaments. Literatura d'idees".

Però en comptes d'utilitzar la correspondència per burxar en les seves ferides, l'escriptor les exorcitza, de manera que evita que li facin més mal del compte, i també el perill que afectin la seva obra. Una capa molt fina d'humor, similar a la que amara tota la seva narrativa, recorre el seu epistolari. Aquesta capa li serveix per a distanciar-se dels seus problemes. Fins i tot quan no està de bon humor, intenta divertir el seu corresponçal, com confessa ell mateix en la carta que envia a la seva mecenes Harriet Shaw Weaver, editora d'una revista on Joyce publica diversos textos: "Espero divertir-la tot i que no em trobo de tan bon humor com podria semblar-li per les escadusseres espurnes de pirotècnia humorística que conté aquesta carta".

Parlem, doncs, de cartes fresques, sense que la reacció emocional que les pot provocar les faci caure mai en el dramatisme. Són, també, cartes espontànies, observa Dídac Pujol, sense pretensions literàries: l'escriptor no les escriu mai per exhibicionisme artístic ni amb la idea d'aplegar-les en volum.

De la multitud de cartes que Joyce deixà escrites, Dídac Pujol n'ha seleccionat les més interessants, pel seu valor estilístic i literari i, sobretot, les que tenen més valor conceptual, és a dir, les que ajuden a entendre més bé la personalitat, la vida, el gust literari i l'obra de l'escriptor, i també la seva relació amb el món, la literatura i les persones. Sense oblidar les eròtiques.

A mesura que llegim les cartes, indica Dídac Pujol, descobrim les relacions, inquietuds, preocupacions, tensions i lluites de l'escriptor amb tot d'elements: Irlanda i Dublín; la literatura i els escriptors; els editors, els problemes que hi té i la defensa que fa de les seves obres; el procés d'elaboració dels seus llibres i les idees estètiques subjacents; la recepció de la seva obra; la censura, prohibició, destrucció dels seus llibres; la societat, la política i el catolicisme; els problemes econòmics i de salut, sobretot de la vista; la família; el paper del seu germà Stanislaus i de Harriet Shaw Weaver; l'amistat i la traïció i, finalment, l'amor i la sexualitat.

La primera carta de l'antologia és del març del 1901, l'escriu a 19 anys i va dirigida al dramaturg Henrik Ibsen. I la darrera, escrita en italià, i datada el 20 de febrer de 1940, té el poeta Dario de Tuoni (1892-1966), que havia tingut d'alumne d'anglès a Trieste, com a corresponçal. Llavors té 58 anys i morirà l'any següent.

BERENICE ABBOTT

James Joyce, un dels autors clau de la literatura universal del segle XX.